

Гончарова Маргарита Леонідівна

Бондаренко Руслана Романівна

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТ- КОНСАЛТИНГУ В США

***Анотація.** У статті представлені результати дослідження історії розвитку консалтингу Сполучених Штатів Америки, як країни у якій він зародився, а також однієї з країн з найвищим рівнем його розвитку на сьогодні з відповідною класифікацією ринку консалтингу. Проаналізовано тенденції імпорту та експорту консультаційних послуг, виокремлено перелік найпрестижніших консультаційних компаній, досліджено важливість розвитку менеджмент-консалтингу та вказано його головні риси у сучасних умовах.*

***Ключові слова:** консалтинг, ринок консалтингових послуг, менеджмент – консалтинг.*

***Abstract.** The results of research into the history of consulting the United States as the country where it was born, and one of the countries with the highest level of development today with the appropriate classification of the consulting market. The tendencies import and export consulting services singled out for the most prestigious consulting company investigated the importance of management consulting and indicated its main features in the modern world.*

***Keywords:** consulting, consulting market, management - consulting*

Сьогоднішні менеджери чітко усвідомлюють необхідність такого консультування, при якому консультант здійснює не лише локальне виправлення вузьких проблем, а, поглиблено вивчаючи специфіку клієнтської організації, займається комплексними питаннями стратегічного розвитку даного підприємства.

Усе це неможливо здійснити без грамотної організації спілкування консультанта і клієнта, юридичного та фінансового визначення їх стосунків, а також відповідного побудування власне процесу надання управлінської допомоги.

Тож, як бачимо, бізнес-успіх консалтингу пов'язаний із складністю управлінських проблем, які виникають на сучасних підприємствах, та невизначеністю ділового середовища, що спричиняє невпевненість менеджерів та змушує їх звертатися за допомогою. Стрімкий поступ управлінського консалтингу спричинений також відсутністю узгоджених стандартів (на відміну від таких видів консалтингу, як юриспруденція чи бухоблік), що дозволяє практично будь-якому спеціалістові, хоч трохи обізнаному в цій справі, займатися консультуванням.

Перші професійні консультанти, такі, як Фредерік Тейлор, Артур Д. Літл, Тоуерс Перрін і Гаррінгтон Емерсон з'явилися ще на початку ХХ ст. у США . Останні двоє заснували перші консалтингові фірми. У 1914 р в Чикаго Едвін Буз започаткував службу ділових досліджень "Booz Allen & Hamilton". З'явилися консалтингові фірми з управління людськими ресурсами, з управління збутом і маркетингом, а також з управління фінансовими ресурсами. У 1925 р. Джеймс О. Мак-Кінзі й Ендрю Томас Карні в партнерстві заснували компанію, яка дала згодом початок двом найбільшим у світі консалтинговим фірмам – "McKinsey & Company" та "A.T. Kearney".

У 20-30-і роки після "великої депресії" управлінський консалтинг завоював визнання у всіх промислово розвинених країнах. Однак його обсяг і області застосування залишалися обмеженими. Даними послугами користувалися в основному великі промислові фірми. Однак з'явився попит на консультування державного сектору та військового комплексу, що зіграло важливу роль під час Другої світової війни.

Післявоєнний період (60-70 рр.) називають "золотими роками" консультування. Саме в той час попит на консалтингові послуги почав зростати особливо інтенсивно. Це було обумовлено післявоєнним будівництвом, зростанням ділової активності, прискоренням технологічного прогресу, інтернаціоналізацією промисловості, торгівлі і фінансів. Більшість консалтингових фірм, створених у ті роки, існують і в даний час і займають лідируючі позиції. З'явилася концепція реструктуризації, тобто розукрупнення

підприємств і злиття – утворення стратегічних альянсів та спільне використання ресурсів для підвищення гнучкості підприємств і скорочення управлінських витрат [1].

З початку 60-х років управлінським консультуванням почали займатися і бухгалтерські фірми "Великої вісімки": Arthur Andersen; Arthur Young; Coopers and Lybrand; Deloitte Haskings and Sells; Ernst and Whinney; Peat, Marwick, Mitchell; Price Waterhouse; Touche Ross. Згодом деякі з перерахованих вище фірм об'єдналися і утворилася "Велика шістка": Arthur Andersen; Ernst and Young; Coopers and Lybrand; Deloitte and Touche; KPMG; Price Waterhouse. У 1998 р намічалось злиття KPMG з Ernst and Young і Price Waterhouse з Coopers and Lybrand. Однак відбулося злиття тільки у Price Waterhouse з Coopers and Lybrand. Отже, найбільші аудиторсько-консалтингові називають тепер "Великої п'ятіркою".

У травні 1987 в Парижі відбулася Всесвітня конференція з управління. У ній взяли участь консультанти 231 фірми з Великобританії, США, Аргентини, Австралії, Бельгії, Бразилії, Голландії, Данії, Канади, Китаю, ФРН, Фінляндії, Франції, Ісландії, Індії, Ірландії, Італії, Японії, Монако, Норвегії, Португалії, Іспанії, Швеції, Швейцарії та Філіппін. Ця конференція відкрила нову еру розвитку консалтингу. У наступні роки спостерігалось особливе зростання консалтингових послуг у всьому світі.

Консалтинг отримав настільки широке поширення, що в США в 70-і роки на кожних 100 керівників в промисловості припадав 1 консультант. У 80-і роки з'явився термін "консультантоозброєність", який визначається відношенням загального числа жителів країни до числа консультантів, в США становив 4,5.

У США менеджмент-консалтинг, виділений в окрему галузь, у 1990 році об'єднав більше 700 тис. спеціалістів, а річний оборот цієї галузі становив 50 млрд доларів. Консультування на основі наукового управління концентрувалося на питаннях продуктивності та ефективності роботи фабрик, раціональної організації праці і зниженні витрат виробництва. Таке

консультування називали організацією виробництва, а консультантів – експертами з ефективності.

Починаючи з 1987 р., проводилися Всесвітні конференції менеджмент-консультантів у Парижі (1987 р.), Нью-Йорку (1990 р.), Римі (1993 р.), Йокогамі (1996 р.), Берліні (2000 р.). У документах 4-го Всесвітнього конгресу консультантів зазначається, що консалтинг перетворився у всесвітню галузь економіки – індустрію, яка знаходиться в процесі становлення. Одними з найбільших світових консалтингових об'єднань є Міжнародна рада інститутів управлінського консультування (ICMCI), Асоціація менеджмент-консалтингових фірм (АМКФ), Європейська федерація асоціацій управлінського консультування (FEACO). Крім професійних консалтингових асоціацій, існують також організації, які до числа консультантів включають інших спеціалістів з менеджменту, викладачів, професійних менеджерів, бізнес-тренерів. Серед них, зокрема Американська асоціація менеджменту (АМА).

Отже, можемо зробити висновок, що консультування у США має досить давню історію розвитку і тому зараз послугами консультування користуються представники майже всіх галузей економіки та державного управління даної країни. Консалтинг є елементом, що об'єднує ринки товарів і послуг, у вигляді «допомоги» у товарній, фінансовій, інвестиційній та іншій «непослужовій» сфері, а також і в обслуговуванні самих послуг. Саме у цьому і проявляється особливість і специфічність консалтингу. Під впливом постійної диверсифікації послуг, у зв'язку з інтеграцією інновацій у виробництво, змінюється структура і діяльність ринків. Створюються нові науково-виробничі об'єднання, які здійснюють універсальні заходи, що охоплюють усі стадії починаючи від ідеї розробки послуги (товару) до доведення її кінцевим споживачам. Набувають все більшого поширення фінансові та інвестиційні послуги, виникають нові види послуг. У загальному вигляді ринок консультаційних послуг Сполучених Штатів Америки поділяється на консультування у таких галузях :

- Оборонний консалтинг;
- Економічний консалтинг;

- Енергетичний консалтинг;
- Фінансовий консалтинг;
- Консалтинг охорони здоров'я;
- Консалтинг людського капіталу ;
- ІТ операційний консалтинг;
- Консалтинг ІТ- стратегій;
- Консалтинг в галузі управління;
- Операційний консалтинг;
- Консалтинг державного сектору;
- Консалтинг роздрібної торгівлі;
- Стратегічний консалтинг [3].

Глобалізація та інтернаціоналізація виробничої діяльності створюють умови для активізації консультаційних послуг. Формування нового інформаційного суспільства безпосередньо пов'язано з консалтинговою діяльністю, яка з одного боку є складовою ринку послуг, а з іншого сферою, що обслуговує ринки товарів і послуг, зумовлюючи необхідність міжнародної співпраці між країнами (діаграма 1).

Діаграма 1

Джерело: зроблено авторами на основі [4].

Починаючи з 2009 року рівень конкурентоздатності консалтингових компаній дає можливість оцінити рейтинг, підготований Vault Консалтинг 50. Він заснований на наступній зваженій формулі: 30 % престиж, 15 % задоволення, 15 % культура фірми, 15 % компенсація, 10 % баланс між роботою і життям, 10 % прогноз спільного бізнесу, 5 % політика заохочення [3].

Таблиця 1

Перелік компанії, що займають лідируючі позиції на ринку консалтингових послуг за даними Vault Consulting 50

Місце в рейтингу(2015)	Місце в ретингу (2014)	Зміни	Назва компанії	Кількість балів	Розташування компанії
1	2	▲	Bain & Company	9.189	Boston, MA
2	1	▼	McKinsey & Company	9.159	New York, NY
3	3	—	The Boston Consulting Group, Inc.	9.009	Boston, MA
4	4	—	Strategy&, part of the PwC network (formerly Booz & Company)	7.977	New York, NY
5	7	▲	Deloitte Consulting LLP	7.869	New York, NY
6	5	▼	PwC (PricewaterhouseCoopers) LLP (Consulting Practice)	7.607	New York, NY
7	35	▲	The Brattle Group	7.437	Cambridge, MA
8	6	▼	Oliver Wyman	7.426	New York, NY
9	18	▲	The Cambridge Group	7.414	Chicago, IL
10	10	—	Accenture	7.368	New York, NY
11	8	▼	The Parthenon Group	7.302	Boston, MA
12	12	—	L.E.K. Consulting	7.280	Boston, MA

13	16	▲	Cornerstone Research	7.220	San Francisco, CA
14	14	—	Insight Sourcing Group	7.213	Atlanta, GA
15	20	▲	The Chartis Group	7.209	Chicago, IL
16	22	▲	Point B	7.204	Seattle, WA
17	9	▼	A.T. Kearney	7.199	Chicago, IL
18	23	▲	KPMG LLP (Consulting Practice)	7.161	New York, NY
19	15	▼	ClearView Healthcare Partners	7.087	Newton, MA
20	17	▼	Alvarez & Marsal	7.084	New York, NY

Джерело [2]

Виходячи з даних таблиці бачимо, що компанії США займають високі позиції наведеного рейтингу, що свідчить не лише про високі їх прибутки а також про розвинену внутрішню культуру та престижність.

Менеджмент – консалтинг, який є особливим видом консультаційної діяльності, має специфічні професійні ознаки. Характерними рисами роботи консультантів з управління є

- Загальна ерудиція та компетентність.

Практики – консультанти повинні володіти не тільки високим рівнем знань, навиків, досвіду та спеціальної компетенції, – їх успішна робота в цілому залежить від інтелектуальних та особистих рис.

- Незалежність та неупередженість.

Внаслідок своєї економічної, адміністративної, емоційної незалежності консультанти, працюючи з клієнтом, пропонують необхідні об’єктивні рішення, які не впливають на їхні власні інтереси.

- Рекомендаційність пропозицій.

Консультанти не мають адміністративної влади і виступають як радники запропонованих змін. Прийняття рішення та відповідальність за нього несуть менеджери та керівники організацій.

- Спеціальна кваліфікована експертиза

Володіючи комплексом накопичених професійних знань та досвідом роботи, консультанти часто виступають як незалежні оцінювачі рішень клієнта.

- Конфіденційність.

У етичному кодексі консультантів зазначено, що дотримання інформаційної безпеки гарантує клієнту, що інформація щодо проблем даної організації не вийде за її межі [4].

Розглядаючи управлінське консультування як індустрію, рівень розвитку якої перебуває під впливом загальноекономічного та політичного становища країни, її інтеграції у світову співдружність, слід визначити фактори, що впливають на кон'юнктуру ринку консалтингових послуг. Особливості функціонування даного ринку в цілому визначаються специфікою самого продукту – консалтингової послуги.

Аналізуючи консультування в галузі менеджменту, можемо виокремити перелік кращих компаній (таблиця 2).

Таблиця 2

Кращі консалтингові компанії з управління

Місце у рейтингу	Назва компанії	% голосів	Розташування
1	McKinsey & Company	70.30	New York, NY
2	The Boston Consulting Group, Inc.	59.08	Boston, MA
3	Bain & Company	55.65	Boston, MA
4	Deloitte Consulting LLP	20.86	New York, NY
5	Accenture	13.65	New York, NY

6	Strategy&, part of the PwC network (formerly Booz & Company)	10.52	New York, NY
7	PwC (PricewaterhouseCoopers) LLP (Consulting Practice)	9.34	New York, NY
8	Booz Allen Hamilton	7.81	Mclean, VA
9	EY (Ernst & Young) LLP Consulting Practice	6.19	New York, NY
10	KPMG LLP (Consulting Practice)	5.01	New York, NY

Джерело [3]

Тож бачимо, що провідні престижні компанії приділяють значну увагу менеджмент-консультуванню, розуміючи важливість розвитку даної галузі в сучасних умовах.

Висновок

Здійснюваний в даний час перехід у світовому економічному розвитку від п'ятого до шостого технологічного укладу обов'язково викличе зміни в консалтингу, що пов'язано із зародженням нових промислових галузей на основі передових науково-технічних досягнень, таких як нанотехнології, робототехніка, гена інженерія, соціальні технології і ін. Підприємства, що побажали увійти в нові галузі, будуть мати потребу в послугах консультантів з освоєння в промисловому виробництві різних продуктових і процесних інновацій. Розглядаючи менеджмент з точки зору консалтингу потрібно зауважити, що ефективний менеджмент є запорукою успішної діяльності організації, тому що управління – міцний впливовий механізм який розповсюджується на діяльність всієї організації. Саме тому можна спрогнозувати подальший розвиток менеджмент – консалтингу в США, як в однієї з провідних країн світу.

Список використаних джерел

1. Маркетинг соціальних послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mobile.pidruchniki.com/1048030459332/marketing/marketing_konsaltingovih_poslug_sotsialniy_sferi
2. Leading consulting firms in the United States in 2014, by prestige rating [Електронний ресурс]. – Режим доступу до рейтингу <http://www.statista.com/statistics/190343/25-leading-us-consulting-firms-by-overall-prestige-2011/>
3. The Best Consulting Firms [Електронний ресурс]. – Режим доступу до рейтингу : <http://www.vault.com/company-rankings/consulting/>
4. Верба В.А. Організація консалтингової діяльності : навчальний посібник. / В.А. Верба, Решетняк Т.І. Київ 1999.
5. Consulting Industry Market Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.plunkettresearch.com/statistics/consulting-market-research/>